

SFEER IN BEIJING KENMERKT ZICH DOOR ONVERSCHILLIGHEID EN ANGST

China in ban van „unificatie van gedachten”

Van een medewerker
BEIJING — De zitting zaterdag waarop het Centraal Comité van de Chinese communistische partij unaniem akkoord ging met het ontslag van partijleider Zhao Ziyang was voorafgegaan door een proces van „unificatie van gedachten” in de hele partij. Partijleden en leger, maar ook scholen, universiteiten en werkeenheden moesten de afgelopen week „de belangrijke redevoering die Deng Xiaoping hield bij zijn ontmoeting met het leger van de staat van beleg” bestuderen.

Het proces van de „unificatie van gedachten” werd ingeleid door een hoofdartikel in het Volksdagblad, dat de lezer op 16 juni de vraag stelde: „Wat is ons uitgangspunt bij het unificeren van onze gedachten en het tot rust brengen van onze gemoedstoestand? Het belangrijkste is een nauwgezette studie van de toespraak van Deng Xiaoping. Hiermee kunnen we elke hindernis overwinnen en al onze krachten bundelen om ons land te vormen tot een rijke, democratische en cultureel hoogstaande socialistische en moderne staat.”

Sindsdien houden kranten, radio en televisie zich intensief bezig met het uitdragen van de officiële lijn. De demonstraties heten nu „contra-revolutionaire rebellie”. Zhao Ziyang was fout door ze te ondersteunen en zo een splitting in de partij te veroorzaken. Men steunt de benoeming van Jiang Zemin, de nieuwe partijsecretaris. En verder „moeten wij vasthouden aan de politiek van één kern en twee fundamentele principes”.

De ene kern is het vasthouden aan de

vier grondbeginselen (de weg van het socialisme, de dictatuur van het proletariaat, het leiderschap van de communistische partij, het marxisme-leninisme en het denken van Mao Zedong). De twee fundamentele principes zijn de hervormingen en de open-deurpolitiek jegens het buitenland. Alles bij elkaar is dat exact de politieke lijn zoals die in maart 1979 is vastgesteld.

Uit alle hoeken van China stromen de steunbetuigingen naar Beijing. Communiqués van de partijcomités van alle provincies en ondersteunende woorden

Hele bevolking wordt geacht rede van Deng te bestuderen

De Volkskrant, 27 juni 1989

van vertegenwoordigers van de zes militaire districten, marine en luchtmacht, maar ook van universiteiten door het hele land, getuigen van de nieuwe eenstemmigheid. Straatinterviews op de staatstelevisie moeten aantonen dat ook de rest van het volk gemobiliseerd is. „De unificatie van gedachten” lijkt compleet.

In Beijing wordt de sfeer echter eerder gekenmerkt door onverschilligheid en angst. Chinezen die anders in groten getale op buitenlanders afkomen, hou-

den zich nu op een afstand. Als er toch contact is en het militaire ingrijpen ter sprake wordt gebracht, houdt men zich netjes aan de officiële lijn.

De angst wordt ingegeven door de arrestatiegolf, die nu al drie weken in volle gang is. De razzia's verlopen volgens een vast patroon, meestal 's nachts. Een politiejeep komt voorrijden, vergezeld van een blauw-wit minibusje met agenten en een of meer vrachtwagens vol gewapende militairen. Zij omsingelen een groep woningen en een kleine eenheid van een man of vier gaat met lampen en camera's naar binnen. Wanneer de agenten en militairen beet hebben, worden de arrestanten naar de wagens gesleurd en afgevoerd.

Zo werd er vrijdag nog een illegaal drukkerijtje ontdekt en ontmanteld, meldt het Avondblad van Beijing. Het werd geleid door een aantal leden van de als illegale organisatie gebrandmerkte vrije arbeidersbond. Zes mensen werden gearresteerd. Omwonenden, die figuren met inktvlekken op hun handen hadden zien in- en uitgaan, hadden dat aan de autoriteiten gemeld.

De *jupaozhongxin*, de centra waar men verdachte figuren of activiteiten kan aangeven, werken nog steeds op volle toeren. Een Chinees uit Hongkong vertelde dat hij een van de overal aangeplakte telefoonnummers had gebeld, waar men hem had aangespoord om informatie te geven, met de aanmoediging dat de partij mensen die dat doen goed zou kunnen gebruiken.

Toch is er nog één plek in Beijing waar men geen blad voor de mond neemt: de Engelse Hoek in het Paarse-Bamboepark. Hier verzamelen zich sinds jaar en dag iedere zondag tientallen mensen die met elkaar, en het liefst

met buitenlanders, hun Engels willen oefenen. „Het is misschien rustig op straat”, zegt Li Song, een bankemployé, „maar in onze gedachten sluimert onvrede.”

Men juicht de sancties van met name Amerika van harte toe. „Maar nu gaat China zich misschien meer op Rusland richten”, zegt Li. „Onmogelijk”, meent Xue Gao, die werkt bij een bedrijf in veevoer. „China zal op zichzelf moeten steunen”, meent hij.

Die opmerking ligt meer in de lijn van het officiële standpunt. Het oude dogma van *ziligengsheng*, ofwel het land op eigen kracht doen herleven, dat nog dateert uit de tijd van de Grote Sprong Voorwaarts (1958 tot 1960), is weer van stal gehaald.

De vraag of hun gedachten al geünificeerd zijn krijgt een serieus antwoord. „De meeste werkeenheden hebben vorige week bijeenkomsten gehad op vrijdagmiddag of op zaterdag, waarbij men gedurende twee uur de redevoering van Deng uit het hoofd moest leren. Vervolgens werd erover gediscussieerd. Blijken er dan nog mensen te zijn met afwijkende gedachten, dan moeten ze nog extra leren tot hun uitspraken op één lijn staan met die van de regering. Maar het is ontzettend saai en we zijn blij als die sessies voorbij zijn”, zegt Li.

Inmiddels is er op 20 juni een bundeltje met de redevoeringen van Deng uitgegeven. Het bevat 39 discussiestukken uit de periode van maart 1979 tot en met juni 1989. Of dit boekje even gretig zal worden gelezen als destijds het Rode Boekje van Mao Zedong is nog maar de vraag.

JAN VAN DER MADE

Sinoloog